

EGYÉNI KÜLÖNBBSÉGEK KVALITATÍV KUTATÁSA A NYELVPEDAGÓGIÁBAN: NEMZETKÖZI FOLYÓIRATOK SZISZTEMATIKUS SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉSE

Csizér Kata és Albert Ágnes

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Jelen kutatásunkban a nyelvpedagógia-vizsgálatok kapcsán felmerülő két kihívással foglalkozunk. Az első problémakör két egyidejűleg érvényes, de részben ellentétes törekvésre vonatkozik. Egyrészt általános törekvés a tudományos vizsgálatokkal kapcsolatosan, hogy olyan eredmények szülessenek, amelyek a nyelvtanulók nagyobb csoportjaira vonatkozhatnak különböző kontextusokban (Dörnyei & Ryan, 2015). Másrészt az utóbbi években egyre inkább megfogalmazódik az az igény is, hogy a kontextus vizsgálata is egy kutatási cél legyen (pl. Illés, 2020), illetve általánosan érvényes eredmények csak általános jelenségek vizsgálatából származhatnak, és szükség lenne olyan specifikus kutatási eredményekre, amelyek meghatározóak és helytállóak egy adott kontextusban (Ushioda, 2019). Bár a két cél látszólag ellentétes, vannak olyan kutatás-módszertani eszközök, amelyek a kettőt akár egyszerre is meg tudják valósítani. Ilyen eszközök lehetnek a különböző metaelemzést vagy szisztematikusan szakirodalmi áttekintést használó eljárások, amelyek egyre nagyobb teret kaptak a nemzetközi szakirodalomban, mely elemzésekben a kutatók összefoglaló következtetéseket tudnak levonni egy-egy szűkebb szakterület eredményeit és azok különböző kontextusokban való jelentőségét illetően (pl. Al-Hoorie, 2018; Plonsky & Oswald, 2015; Teimouri et al., 2019), illetve át tudják tekinteni egy-egy folyóirat publikációs jellemzőit is (Nagy & Molnár, 2017, 2018).

A második problémakör szűkebb szakterületünket érinti és az egyéni különbségek vizsgálatával kapcsolatosan merült fel. Az egyéni különbségek mérése egy hagyományos és népszerű területe a nyelvpedagógiának, hiszen a kutatók évtizedek óta keresik a választ arra a kérdésre, hogy mi különbözteti meg azokat a tanulókat, akik gyorsan és látszólag erőfeszítés nélkül tudnak egy második, harmadik nyelvet elsajátítani azoktól, akiknek ez lassabban és nehezebben megy (Dörnyei & Ryan, 2015). A probléma egyik része, hogy az utóbbi években a relevánsnak gondolt egyéni különbségek száma folyamatosan növekszik (Dewaele, 2019; Larsen-Freeman, 1997). Továbbá nyilvánvalóvá vált, hogy az egyéni különbségekre nemcsak úgy kell tekintenünk mint nagyjából változatlan tulajdonságokra, vonásokra (*trait*), hanem mint kontextustól és állapottól függő, gyorsan változó jellemzőkre, állapotokra (*state*) is (Csizér & Albert, megjelenés alatt; Dörnyei & Ryan, 2015). Viszont a két komponens egyidejű vizsgálata szükségessé teszi a kvalitatív elemzéseket, hiszen – mint erre Dörnyei és Ryan (2015) is felhívja a figyelmünket – a kvalitatív, illetve

vegyes módszerű vizsgálatok kiegészítik a kvantitatív vizsgálatokat, lehetővé téve, hogy jobban megértsük az egyéni változók működését.

Ez a két problémakör motivált minket arra, hogy szisztematikus szakirodalmi áttekintés segítségével vizsgáljuk meg, hogy a nyelvpedagógia öt vezető nemzetközi folyóiratának elmúlt években megjelent cikkeiben milyen egyéni különbségeket vizsgálnak kvalitatív módszerekkel. Jelen tanulmányunkban 2016 és 2019 között megjelent 79 cikk tematikus elemzéséről számolunk be. Irodalmi összefoglalónkban az egyéni különbségek vizsgálatát tekintjük át. Annak ellenére, hogy a tanulmányunk fókusza a kvalitatív elemzések összesítése volt, irodalmi áttekintésünkben a kvantitatív elemzésekből indulunk ki egyrészt a kutatási hagyományok miatt, másrészt azért, mert az ezen elemzések kapcsán megfogalmazott kritikák motiválták jelen munkánkat. A módszertan részben ismertetjük a folyóiratok és a cikkek kiválasztási lépéseit. Az eredmények elemzése során rámutatunk arra, melyek azok a témák és területek, amelyek vizsgálata Magyarországon továbbra is fontos lehet.

Egyéni különbségek vizsgálata a nyelvpedagógiában: témák és kutatás-módszertani kérdések

Az egyéni különbségek vizsgálata mindig is fontos témája volt a nyelvpedagógiának, mert segítségével választ kaphatunk arra az átfogó kérdésre, miért van az, hogy vannak tanulók, akik látszólag gyorsan és könnyen sajátítanak el egy második nyelvet, míg másoknak ez sokkal nehezebben megy. Az évek során számos olyan tényezőt azonosítottak a kutatók, amelyek befolyásolhatják a tanulás gyorsaságát és sikerességét (Dörnyei & Ryan, 2015). Ezek közül a legfontosabb egyéni változók a tanulókra vonatkozóan a következők: (1) Életkor: a második nyelv környezetében különösen fontosnak tűnik, hogy hány éves korban kezdődik a nyelvsajátítás (Bylund et al., 2021; Johnson & Newport, 1989); (2) Nyelvérzék: az a tulajdonság, amely meghatározza, hogy milyen gyorsan és könnyen tud egy tanuló megtanulni egy nyelvet (Carroll, 1973; Dörnyei & Ryan, 2015); (3) Motiváció: mennyi erőfeszítést hajlandóak a tanulók a tanulásba fektetni és mennyire kitartóak (Dörnyei & Ushioda, 2011); (4) Nyelvtanulási stílusok: azok a kognitív stílusok, amelyeket a tanuló preferál az információ feldolgozásakor és a feladatok elvégzésekor (Reid, 1995); (5) Nyelvtanulási stratégiák: a nyelvtanulók hogyan állnak hozzá a különböző feladatokhoz, illetve mit csinálnak, hogy egy-egy feladattal minél könnyebben megbirkózzanak (O'Malley & Chamot, 1990); (6) Nyelvtanulási képzetek: a nyelvtanulással kapcsolatos meggyőződések foglalták magukba (Dörnyei, 2005), amelyek vonatkozhatnak a nyelvre, a tanulásra vagy magukra a nyelvtanulókra (Mori, 1999); (7) Kommunikációs hajlandóság: mennyire hajlandóak a diákok a nyelvről és azon kívül a tanult nyelvet használni (MacIntyre et al., 1998); (8) Nyelvtanulási szorongás: mennyire szorong a nyelvtanuló a nyelvről vagy az órán kívüli nyelvhasználat során, illetve mennyire szorong a különböző készségek használata során (Horwitz et al., 1986; MacIntyre, 2017); (9) Nyelvtanulási autonómia: mennyire hajlandóak a tanulók felelősséget vállalni a saját tanulási folyamatokért (Kormos & Csizér, 2014); (10) Flow-élmény: egy olyan szubjektív

állapot, amikor az ember annyira belemerül valamibe, hogy elfelejtkezik az időről, a fáradtságról és a tevékenységen kívül minden másról (Csíkszentmihályi et al., 2005).

Az egyéni különbségek hagyományos vizsgálata során nagy hangsúlyt kaptak a kérdőíves elemzések, melyek egy-egy egyéni különbség keresztmetszeti felmérésére helyezték a hangsúlyt. Az 1. táblázat összefoglalja a legfontosabb kvantitatív adatgyűjtő eszközöket.

1. táblázat. A legfontosabb egyéni különbségek és az azokat mérő jellemző kérdőívek és tesztek

<i>Egyéni különbség</i>	<i>Népszerű mérőeszközök</i>
Nyelvérzék	MLAT (Caroll & Sapon, 1959) PLAB (Pimsleur, 1966) CANAL-FT (Grigorenko et al., 2000) MENYÉT (Ottó, 2002) INYÉT (Kiss & Nikolov, 2005) Hi-LAB (Linck et al., 2013) LLMA (Meara & Miralpeix, 2016)
Motiváció	AMTB (Gardner, 2019) különböző motivációs skálák (Dörnyei, 2010)
Nyelvtanulási stílusok	E&L Leltár (Ehrman & Leaver, 2003) ILLS (Griffiths, 2012)
Nyelvtanulási stratégiák	SILL (Oxford, 1990) SRCvoc (Tseng et al., 2006) érzelem szabályozás (Gkonou & Oxford, 2016) hallás utáni szövegértésre vonatkozó stratégiák (Zeng & Goh, 2018) MARSI (Mokhtari et al., 2018) szókincstanulási stratégiák (Gu, 2018) nyelvtanulási stratégiák (Pawlak, 2018)
Nyelvtanulási képzetek	BALLI (Horwitz, 1988; Jafari & Shokrpour, 2012) episztemológiai képzetek (Mori, 1999)
Kommunikációs hajlandóság	WTC (MacIntyre et al., 2001; Yashima, 2002, 2009)
Érzelmek	szorongás: FLCAS (Horwitz et al. 1986) input/output/feldolgozás szorongás (MacIntyre & Gardner, 1994) nyelvtanulási készségekkel kapcsolatos szorongás (Piniel, kézirat) írással kapcsolatos szorongás (Cheng, 2004) nyelvtanulás élvezete (Dewaele & MacIntyre, 2016) öröm, szégyen (Teimouri, 2017) a kitartás ereje (grit) (Teimouri et al., 2020)
Nyelvtanulási autonómia	ELAQ (Hyland, 2004) nyelvtanulói autonómia (Murase, 2015)
Flow-élmény	flow a nyelvórán (Egbert, 2003) flow-élmény (Czimmermann & Piniel, 2016)

A kvantitatív kutatások mellett találunk olyan vizsgálatokat is, amelyek során kvalitatív adatgyűjtő eszközöket használtak az egyéni különbségek vizsgálatára. A helyszűke miatt itt most csak néhány területen illusztráljuk a kvalitatív elemzések térnyerését, azonban ezek a folyamatok nem elszigeteltek, több ilyen példát is lehetne hozni. Ushioda (2001), aki motivációs folyamatokat és nyelvtanulási autonómiával kapcsolatos kérdéseket vizsgált, interjú adatfelvételek segítségével tett javaslatot a motiváció folyamatát leíró modellre, és feltárta azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével a motivált diákok a kudarcaikat magyarázzák és motiválják magukat hosszú távon. Ushioda úttörő motivációs munkáját követően egyre nagyobb teret nyertek a kvalitatív motivációs vizsgálatok, sőt Dörnyei és Ryan (2015) adatai szerint 2009 és 2014 között az arányok fokozatosan kiegyenlítődték a kétfajta módszertani megközelítés között. Hasonló folyamatokat figyelhetünk meg több más egyéni különbség vizsgálata során is, például a nyelvtanulási stratégiák esetében Woodrow (2005) hívta fel a figyelmet arra, hogy a stratégiák kontextusban való vizsgálata során több kvalitatív kutatásra lenne szükség. A kutatás-módszertani fejlődést jól illusztrálja a System folyóirat 2014-es különszáma, melyben számos kvalitatív módszer kapott helyet nyelvtanulási stratégiák vizsgálatában. Ugyanez a tendencia – a kérdőíves módszerek kizárólagos használatának háttérbe szorulása és innovatív kvalitatív módszerek (pl. idiodinamikus módszer) térnyerése – figyelhető meg a kommunikációs hajlandóság vizsgálatával kapcsolatban is (pl. MacIntyre et al., 2011, MacIntyre & Legatto, 2011).

A vonatkozó irodalom áttekintése alapján az is látszik, hogy vannak olyan, az egyéni különbségek hagyományos kánonjába egyelőre még nem teljesen integrált változók, amelyek vizsgálata kvantitatív kérdőívek helyett, legalábbis részben, kvalitatív eszközökkel történik. Ilyen jelenségek a nyelvtanulással kapcsolatos információ-feldolgozási folyamatok, melyek közül bizonyos folyamatok bár már jó ideje szerepelnek a nyelvvelsajátítás elméleteiben, (l. pl. az észrevétel (*noticing*) jelentőségét pl. Schmidt, 1990; Robinson, 1995 írásaiban), az ezekben megfigyelhető egyéni különbségek csak nemrég kerültek az érdeklődés középpontjába (Robinson, 2012; Schmidt, 2010). Bár az általunk ebbe a csoportba sorolt változókat – például a figyelem (*attention*), az észrevétel (*noticing*) vagy a tudatosság (*awareness*) (Schmidt, 1990, 2010) – nem feltétlenül tárgyalják egységes csoportként az irodalomban, a nyelvvelsajátítás kognitív aspektusait kutató szerzők (Robinson, 2012; Skehan, 1998) gyakran említik ezeket írásaikban. Mivel ezek a változók folyamat jellegűknél fogva inkább tűnnek vizsgálhatónak interjúk, illetve más hasonló feltáró módszerek segítségével, így az 1. táblázatban, melyben kérdőíves adatgyűjtő eszközök találhatóak, nem is szerepelnek.

Annak ellenére, hogy a kutatás-módszertani fejlődés jól megfigyelhető az egyéni különbségek vizsgálata során – elég, ha Dörnyei Zoltán vonatkozó kötetének a két kiadását hasonlítjuk össze abból a szempontból, hogyan bővült a kvalitatív kutatások száma tíz év alatt (Dörnyei, 2005; Dörnyei & Ryan, 2015) –, mégis számos lényeges kritika fogalmazódott meg az utóbbi években e területtel kapcsolatban. Az első megfontolásra érdemes kritikaként a tematikus hiányosságokat kell kiemelnünk, azaz azt a tényt, hogy az egyéni különbségek vizsgálatai nem fedik le az összes fontos tanulói jellemzőt. Jó példa erre az érzelmek vizsgálata. Hagyományosan a nyelvtanulási szorongás, ami egy fontos negatív érzelem, nagy hangsúlyt kapott, és a kutatók számos szemszögből vizsgálták is az elmúlt

évtizedekben: az osztálytermi és osztálytermen kívüli szorongás (Horwitz et al., 1986), az információ-feldolgozói folyamata alatt tapasztalt szorongás (MacIntyre & Gardner, 1994), illetve a különböző készségek gyakorlása során fellépő szorongás (Piniel, kézirat) is felkerült a kutatási palettára. Ugyanakkor csak néhány éve kapott hangsúlyt a szakirodalomban az a tény, hogy a szorongás csak egy a lehetséges érzelmek közül, amit átélnek a diákok a nyelvtanulás közben, ezért vizsgálni kellene egyrészt az olyan pozitív érzelmeket is, mint a nyelvtanulás élvezete (Deawaele & MacIntyre, 2016; Saito et al., 2018), de további negatív érzelmeknek is helyet kellene kapnia a kutatásokban, ilyen például a szégyen (Teimouri, 2017), az unalom (Pawlak et al., 2020) és a zavarodottság (Csizér et al., megjelenés alatt).

A második lényeges kritika, ami az egyéni különbségek vizsgálatokor felmerül, hogy ezek a hagyományos értelmezés szerint egy-egy tulajdonsághoz hasonlítanak leginkább, azaz időbeli stabilitást és konzisztenciát mutató vonások (Dörnyei, 2005). Ugyanakkor a kontextus és szituáció állapotmeghatározó hatását egyre több egyéni különbség esetében ismerik el a szerzők (Long, 2014). Annak ellenére, hogy az utóbbi években egyre több vizsgálat igyekszik az egyéni különbségek szituációs jellemzőit is figyelembe venni, Csizér és Albert (megjelenés alatt) áttekintése alapján még mindig kevés az olyan vizsgálat, amely során a két szempont egyforma hangsúlyt kap. Azonban a különböző helyzetek által indukált állapotok vizsgálata elengedhetetlen ahhoz, hogy pontosabb képet kapjunk a nyelvtanulók között fennálló egyéni különbségek természetéről, illetve arról, hogy ezek hogyan hatnak a nyelvtanulás folyamatára és kimenetelére.

A harmadik kritikai észrevételre, amit az egyéni különbségeket vizsgáló kutatóknak meg kellene fontolniuk, Ryan (2019) is rávilágított. Szerinte az egyéni különbségek vizsgálata során csak akkor kaphatunk a diákokról megbízható képet, ha ezeket a különbségeket nem egyenként mérjük, hanem több jellemzőt egyszerre, hogy azok összetett hatását fel lehessen tární.

A negyedik kritikai megfontolás Lowie és Verspoor (2019) meglátása, miszerint a nagymintás tanulói vizsgálatok során azzal a feltételezéssel élünk, hogy az eredményeket általánosíthatjuk az egyénekre. Ez nem mindig állja meg a helyét, mert az egyéni különbségek szempontjából nagyon hasonló tanulók is nagyban eltérhetnek egymástól, amikor a konkrét tanulási folyamatokat vizsgáljuk. Szemléletesen fogalmazva: az egyéni különbségek vizsgálata során a kutatók nagyon sokszor a tanulók közötti hasonlóságokat elemzik ahelyett, hogy valóban az egyéni különbségeket tárnák fel. A különbségek feltárásakor viszont nem célszerű eltekinteni a tanulási folyamatok vizsgálatától sem.

Végül amennyiben a tanulási folyamatra koncentrálnunk, a legtöbb kontextusban felmerül a tanár szerepe is. Bár az egyéni különbségek vizsgálatokor hagyományosan a tanuló áll a középpontban (Dörnyei, 2019), könnyen belátható, hogy a nyelvtanárok esetében is célszerű lenne az egyéni különbségeket vizsgálni, hiszen ezek befolyásolhatják a tanulókat. A tanári változók kutatása meglehetősen ritka, pedig ezeket nemcsak önmagukban lenne érdemes vizsgálni, hanem a tanár és tanuló között zajló interakcióknak a hatásait is annak érdekében, hogy minél pontosabb képet kapjunk a tanulási folyamatokról (Csizér, 2020).

A kutatás módszere

Cél, kutatási kérdés

A bemutatott kritikák alapján úgy gondoljuk, nem haszontalan áttekinteni a legújabb kvalitatív elemzéseket, hogy megismerjük a lehetséges tematikus újításokat. A vizsgálat során arra kerestük a választ, hogy miként jellemezhető szakterületünk öt vezető, angol nyelvű folyóirata abból a szempontból, hogy a megjelent kvalitatív kutatási elemeket (is) tartalmazó cikkek milyen témákat vizsgáltak. A célunk megvalósításához szisztematikus szakirodalmi áttekintést végeztünk egy általunk összeállított mintán, melybe az öt folyóiratból válogattunk cikkeket.

Minta: a folyóiratok és a cikkek kiválasztásának lépései

A keresésbe öt vezető nemzetközi lapot vettünk be: *The Modern Language Journal*, *Language Learning*, *Language Teaching Research*, *Studies in Second Language Acquisition* és *Applied Linguistics*. A kiválasztás több lépésben történt. Első körben azonosítottuk a 20 legmagasabban rangsorolt lapot a nyelvpedagógia (nyelvek és nyelvészet) témakörében (<https://www.scimagojr.com/journalrank.php?category=1203>). Második körben két további mutatót adtunk hozzá a listán szereplő lapok rangsorszámához: a Journal Citation Reports által 2019-re számolt impact faktorok (<https://www.annualreviews.org/page/librarians/impact-factors>) alapján felállított sorrend rangsorszámát, valamint a lapok SNIP (*source normalised impact per publication*) adatai alapján felállított rangsorszámát. A három rangsorszámot összeadtuk, majd a listáról eltávolítottuk azokat a lapokat, amelyek nem foglalkoznak nyelvpedagógiával. Így kaptuk meg a releváns folyóiratok rangsorát, amelyről az első öt került a mintába.

Miután kiválasztottuk az öt vezető folyóiratot, a cikk szerzői külön-külön válogatták ki azokat a cikkeket, amelyeket 2016–2019 között publikáltak, és az idegen nyelv tanulásának vizsgálatán belül az egyéni különbségekkel foglalkoztak kvalitatív módszerek segítségével. A válogatást egyeztetettük és a vitatott cikkekről közösen döntöttünk. A vizsgálatunkba azok a cikkek kerültek, amelyek vagy tisztán kvalitatív módszereken alapultak, vagy olyan vegyes módszerű elemzéseken, amelyeknek kvalitatív része is volt. Az egyéni különbségek esetében nemcsak a tanulói, hanem a tanári – vagy esetleg szülői – vizsgálatokat is bevontuk a mintába, így az adatbázisunkat 80 empirikus cikk alkotja. Az elemzésben viszont 79 cikk szerepel, mert az egyik folyóiratban csak egyetlen releváns munkát találtunk, így azt kihagytuk az elemzésből, mert egyetlen cikk vizsgálata nem teszi lehetővé a folyóiratok közötti összehasonlítást.

Adatelemzés

A vizsgálat során kvalitatív elemzést használtunk, és a felmerülő témákat elemeztük (Friedman, 2012). Első lépésként az adatbázis 20%-át elemezte a cikk két szerzője egy-

mástól függetlenül. Az eredményeket összehasonlítottuk, a felmerülő eltéréseket és problémákat megbeszéltek, és ez alapján alakítottuk ki a végső témákat. A fennmaradó részt egyenlő arányban elemeztük egymástól függetlenül. A témák meghatározásánál a kutatók főfókuszát vettük figyelembe. A felmerült témákat és eloszlásukat a 2. táblázat tartalmazza. A leíró adatok után az eredményeket először folyóiratokként elemezzük, majd összehasonlítjuk azokat.

2. táblázat. A tematikus elemzés során felmerült fő témák száma (aránya)

Témák	N (%)
Nyelvtanuláshoz kapcsolódó információ-feldolgozási folyamatok	21 (26,58)
Motiváció	17 (21,52)
Nyelvtanulási tapasztalatok/élmények	11 (13,92)
Identitás	10 (12,66)
Nyelvtanulási képzetek	6 (10,13)
Stratégiák	6 (7,59)
Énhatékonyág	2 (2,53)
Kommunikációs hajlandóság	2 (2,53)
Csoportdinamika	1 (1,27)
Életkor	1 (1,27)
Személyiség	1 (1,27)
Érzelmek	1 (1,27)
<i>Összesen</i>	<i>79 (100)</i>

Eredmények

Cikkek megoszlása és módszertani profilja az egyes folyóiratokban

A 3. táblázat alapján látszik, hogy a vizsgált évfolyamok esetében két olyan folyóirat van, amelyekben a nyelvpedagógia más területeihez képest többségben vannak az egyéni különbségekkel kapcsolatos cikkek (*Language Learning* és *Studies in Second Language Acquisition*). Az is kiderül, hogy az egyéni különbségek témakörének vizsgálatára kvalitatív módszereket (is) alkalmazó elemzések száma a vizsgált folyóiratokban elenyésző, a legtöbb ilyen vizsgálatot megjelentető lapban is csak az összes cikk 20%-át teszik ki (*Language Teaching Research*), sőt a *Language Learning* folyóiratban a 93 cikkből csupán egyetlen cikk alkalmazott kvalitatív kutatást egyéni különbségek esetében, így ezt a lapot ki is hagytuk a további elemzésekből.

Ha azt vizsgáljuk meg, hogy az egyéni különbségekkel foglalkozó cikkek csoportjában hogyan alakul a különböző módszerek megoszlása, akkor látszik, hogy egy folyóirat van, ahol több kvalitatív módszert (is) alkalmazó cikket találunk (*Language Teaching*

Research), vagy az arányok kiegyenlítették (*The Modern Language Journal*), míg a többi lapban számszerű fölényben vannak a kvantitatív vizsgálatok.

3. táblázat. A mintába került cikkek adatai (2016–2019)

Folyóirat (n)	Egyéni különbséggel foglalkozó cikkek száma (%)	Kutatás módszere		
		Kvantitatív ¹ (%)	Kvalitatív vagy kvalitatív rész kutatás ² (%)	Egyéb módszer ³ (%)
Studies in Second Language Acquisition (144)	97 (67,0)	82 (57,0)	7 (5,0)	8 (5,0)
Language Learning (179)	93 (52,0)	81 (45,5)	1 (0,5)	11 (6,0)
The Modern Language Journal (168)	69 (41,0)	31 (18,5)	31 (18,5)	7 (4,0)
Language Teaching Research (134)	51 (38,0)	23 (17,0)	25 (19,0)	0 (0,0)
Applied Linguistics (153)	45 (29,0)	26 (17,0)	16 (10,0)	3 (2,0)

Megjegyzés: ¹ Kvantitatív kutatások, melyek egy vagy több adatfelvételi módszert használtak. ² Kvalitatív kutatások, melyek egy vagy több adatfelvételi módszert használtak, és olyan vegyes módszerű kutatások, amelyeknek volt kvalitatív része is. ³ Elméleti vagy metaelemzések.

The Modern Language Journal

A kvalitatív elemzések témáit illetően ebben a *The Modern Language Journal*-ban a legnépszerűbb téma az identitás kutatása volt (4. táblázat), ami nem meglepő, hiszen ezt a témát legtöbbször kvalitatív módszerekkel vizsgálják (Dörnyei & Ryan, 2015; Norton, 2013). Ennek oka, hogy az egyéni különbségek moduláris megközelítésekor, azaz amikor az egyéni különbségeket egy-egy változóként mérjük, a módszerből fakadóan kevesebb hangsúlyt kaphat az identitás összetett kérdésének feltérképezése. A motiváció kvalitatív feltárásakor jól látszik, hogy nem a hagyományos változók (attitűdök, beállítódások, illetve énképek) feltárása kap hangsúlyt, hanem olyan témák, amelyek finomabb részleteket helyeznek az előtérbe. Ez megfelel Ushioda (2016) felhívásának, mely szerint „kislátószögű” (*small lens approach*) elemzésekre is szükség van. Ezzel kapcsolatosan arra biztatja a motivációkutatókat, hogy szűkítsék a kutatási kérdések fókuszát. Érdekes módon számos cikk foglalkozik a nyelvtanuláshoz kapcsolódó információ-feldolgozási folyamatok tanulmányozásával, ami – mint azt az irodalmi áttekintés során is említettük – egyelőre még kevésbé kutatott területe az egyéni különbségek hagyományos konceptualizálásának. A nyelvtanulási élmények és tapasztalatok vizsgálata a külföldi tanulmányutakkal kapcsolatosan jelennek meg, illetve az identitáskutatáshoz kapcsolódnak. Az élmények és tapasztalatok feltárása, illetve a hatásmechanizmusainak meghatározása még jórészt várat magára (Csizér & Kálmán, 2019), így a kvalitatív elemzések ötleteket adhatnak szélesebb körű kvantitatív kutatásokhoz is.

4. táblázat. Témák, cikkek és altémák a *The Modern Language Journal* folyóiratban

Témák (n)	Megjelenő altémák (n)	Résztevők	Cikk
Identitás (10)	egyéni nyelvoktatást végző tanárok	tanár	Barkhuizen, 2017
	fejlődése/felépítése (2)	tanárképzős diákok/tanulók	Burri, et al., 2017; Dávila, 2019
	többnyelvű tanár esetében	tanár	Higgins & Ponte, 2017
	a származási nyelv (<i>heritage language</i>) nézőpontjából	tanuló	Jing-Schmidt et al., 2016
	külföldi tanulmányút során	tanuló	McGregor & Fernandez, 2019
	foucault-i etikai énefejlődés	tanár	Miller et al., 2017
	osztálytermi környezetben: befogadás	tanuló	Moore, 2019
	a digitális korban	tanár	Stranger–Johannessen & Norton, 2017
	érzelmek és stratégiák szerepe	tanár	Wolff & De Costa, 2017
Motiváció (9)	kapcsolat	tanár-tanuló	Henry & Thorsen, 2018
	immunitás	tanár	Hiver, 2017
	a nyelvtanuló által létrehozott tartalom	tanuló	Lambert & Zhang, 2019
	külföldi tanulás után	tanuló	Lee & Kinginger, 2018
	beágyazott második nyelvi én	zenészek és táncosok	MacIntyre et al., 2017
	kiejtés fejlesztése	tanuló	Nagle, 2018
	beállítódás (<i>posture</i>)	tanuló	Teo et al., 2019
	tanári kiégés	tanár	Acheson et al., 2016
	attitűdök	tanuló	Busse, 2017
Nyelv- tanulással kapcsolatos információ- feldolgozási folyamatok (5)	tudással kapcsolatos egyeztetések	tanuló	Back, 2016
	nyelvtanuláshoz kapcsolódóan (2)	tanárképzős diákok	Grauss & Coppen, 2017, 2018
	visszajelzéssel kapcsolatos döntések	tanár	Gurzynski-Weiss, 2016
	tanári döntések az osztályteremben	tanár	Yang & Tao, 2018

4. táblázat folytatása

<i>Témák (n)</i>	<i>Megjelenő altémák (n)</i>	<i>Részvevők</i>	<i>Cikk</i>
Tapasztalatok (3)	nyelvtanulás külföldön (2)	tanuló	Umino & Benson, 2016; Sauer & Ellis, 2019
	transzlingvizmus* és identitás mint pedagógiai megközelítés	tanár	Zheng, 2017
Stratégiák (2)	énszabályozás írás során	tanuló	Sasaki et al., 2018
	mediáció	tanár	Schwartz & Gorbatt, 2017
Énhatékonyság	írással kapcsolatos visszajelzések hatására	tanuló	Lee & Evans, 2019
Csoportdinamika	csoportmunka	tanuló	Poupore, 2018

Megjegyzés: *A két- és többnyelvűség olyan megközelítése, amely a nyelvi rendszereket nem különíti el egymástól, hanem egységes nyelvi repertoárként kezeli (Ladányi & Hrenek, 2019).

Language Teaching Research

Az 5. táblázat alapján jól látható, hogy számos egyéni különbséget taglaló cikket találunk a *Language Teaching Research* folyóiratban. A témák közül kiemelkedik a nyelvtanulási motiváció és nyelvtanulási képzetek feltárása, amelyek hagyományosan is fontos területnek számítanak az egyéni különbségek vizsgálatakor (Dörnyei & Ryan, 2015). Mindkét területre jellemző, hogy kontextusba ágyazottan, egy-egy kisebb alterületre koncentrálnak az elemzések, amelyek közül kiemelkednek a feladatmegoldáshoz kapcsolódó folyamatok, illetve a tanárral kapcsolatos adatgyűjtések. Ez utóbbi téma megjelenése előremutató, hiszen ritkán tűnik fel keresztmetszeti kvantitatív tanulmányokban. Bár ezekben a kutatásokban általában több téma vizsgálatára kerül sor párhuzamosan, kevés olyan cikket találunk, amelyekben különböző egyéni különbségek elemzése történik egy időben. A nyelvtanulással kapcsolatos információ-feldolgozási folyamatok adják a harmadik nagy témakört, mely megjelenik a folyóiratban. Az ilyen jellegű cikkek hangsúlyos jelenléte arra utalhat, hogy a téma egyre nagyobb érdeklődésre tart számot. A három nagyobb téma mellett képviseltetik magukat olyan, gyakran kutatott egyéni változók is, mint a nyelvtanulási tapasztalatok, stratégiák, kommunikációs hajlandóság, életkor, személyiség és énhatékonyság.

5. táblázat. Témák, cikkek és altémák a *Language Teaching Research* folyóiratban

Témák (n)	Altémák	Résztevők	Cikk
Motiváció (7)	feladatjellemzők motiváló vonásai (3)	tanuló	Phung, 2017; Qiu & Lo, 2017; Prosic-Santovac, 2017
	a tanulói szorongással tanári kezelése	tanár	Gkonou & Miller, 2019
	folyékonyság a feladatmegoldás során	tanuló	Kormos & Préfontaine, 2017
	csoportmunka	tanuló	Poupore, 2016
	digitális játék	tanuló	Butler, 2017
Nyelvtanulással kapcsolatos információfeldolgozási folyamatok (6)	e-mail-műveltség (<i>literacy</i>)	tanuló	Chen & Wright, 2017
	figyelem	tanuló	Hlas et al., 2019
	észlelés	tanár	Jackson & Cho, 2018
	az interakció észlelése	tanuló	Jung et al., 2019
	visszajelzési gyakorlat	tanár	Lee et al., 2016
tanulói folyékonyság észlelése	tanár	Tavakoli & Hunter, 2018	
Képzetek (3)	a feladatalapú nyelvoktatással (TBLT) kapcsolatban	tanár	Chen & Wright, 2017
	a figyelemmel kapcsolatban	tanuló	Fukuta, 2016
	a külföldi tanulással kapcsolatos pedagógiai gyakorlat	tanár	Uzum, 2017
Tapasztalatok (2)	külföldi tanulás	tanuló	Fang & Baker, 2018; Wu, 2018
Stratégiák (2)	nyelvtanuló: hallás utáni megértés	tanuló	Yeldham & Gruba, 2016
	kulturális és nyelvi tudatosság kialakítása	tanár	Krulatz et al., 2018
Kommunikációs hajlandóság (2)	osztálytermi	tanuló	Pawlak et al., 2016
	személyiségvonás és állapot meghatározói az osztályteremben	tanuló	Yashima et al., 2018
Életkor	a tanári és tanulói viselkedés értelmezése az életkor függvényében	tanuló	Kamiya, 2018
Személyiség	a nyelvi forma középpontba helyezése (<i>focus on form</i>)	tanuló-tanár	Kim & Nassaji, 2018
Énhatékonyság	sajátos igényű tanulók oktatása	tanár	Miranda et al., 2019

Applied Linguistics

A leggyakoribb téma az *Applied Linguistics* folyóiratban a nyelvtanulási tapasztalatok és élmények, ami tükrözi az utóbbi idők növekvő érdeklődését a téma iránt (Csizér & Kálmán, 2019). A cikkek nagy része (6. táblázat) itt a külföldi tanulmányút, munka vagy nyelvtanulás szempontjából elemzi az adatokat, csak egy cikk foglalkozik hagyományos osztálytermi tapasztalatokkal, élményekkel. A nyelvtanulói képzetek és a nyelvtanulással kapcsolatos információ-feldolgozási folyamatok képezik a folyóiratban tárgyalt egyéni különbségek következő két legnépesebb csoportját. Ez annyiból érdekes, hogy míg a képzetek esetében a hangsúly a képzetek tartalmán van, addig a tartalom általában másodlagos az információ-feldolgozási folyamatok vizsgálatakor. A stratégiák, a motiváció és az érzelmek is képviseltetik magukat egy-két cikk erejéig, ugyanakkor a kvalitatív módszerekkel végzett egyéni különbség-vizsgálatok mintha nem vágnának a folyóirat főprofiljába. A vizsgált időszakban a folyóiratban megjelent cikkek mindössze 10%-a, illetve az egyéni különbségeket tárgyaló cikkek harmada használt teljesen vagy részben kvalitatív módszertant.

6. táblázat. Témák, cikkek és altémák az *Applied Linguistics* folyóiratban

Témák (n)	Altémák	Résztevők	Cikk
Tapasztalatok (6)	külföldi tanulás/munka (4)	tanuló (3) tanár (1)	Anderson, 2019; Brown, 2016; Gu & Canagarajah, 2018; Perera, 2019
	bennszülött (<i>indigenous</i>) nyelv tanulása	tanuló	Mori & Sanuth, 2018
	az osztályteremben	tanár és tanuló	Kibler et al., 2018
Képzetek (3)	nyelvtanulók az explicit/implicit tanulásról	tanuló	Bell, 2017
	tanárképzők a visszajelzésről	tanárképző diák	Louw et al., 2016
	laikusok az idegennyelvi kommunikációs készségekről	nyelvészeti és nyelvi mérési tanulmányokat nem folytató laikusok	Sato & McNamara, 2019
Nyelvtanulással kapcsolatos információ-feldolgozási folyamatok (3)	nyelvi tudatosság	tanuló	Van Compernelle, 2019
	frazeológiai tudás	tanuló	Kremmel et al., 2017
	interakciós kompetencia történetmesélés során	au-pair: tanuló	Pekarek Doehler & Berger, 2018

6. táblázat folytatás

Témák (n)	Altémák	Részvevők	Cikk
Stratégiák (2)	tanítás	tanuló	Charalambous et al., 2017
	ismeretlen szavakkal való megküzdés	tanuló	Ender, 2016
Motiváció	választási motiváció (<i>choice motivation</i>)	tanuló	Coffey, 2018
Érzelmek	ágencia/hatóképesség	tanár	White, 2018

Studies in Second Language Acquisition

Ahogy a folyóirat címe (*Studies in Second Language Acquisition*) is mutatja, a megjelent cikkek a nyelvelsajátítás folyamataira fókuszálnak, ami jól tükröződik abban a tényben, hogy az összes egyéni különbséggel foglalkozó cikk a nyelvtanuláshoz kapcsolódó információ-feldolgozási folyamatok tágan értelmezett területét öleli fel, és azt vizsgálják, hogy a tanulási folyamat során milyen kognitív folyamatok játszódnak le a nyelvtanulóban (7. táblázat). Több cikk foglalkozik az észrevétel (*noticing*) jelenségével, ami a manapság széles körben elfogadott nyelvtanulási elméletek szerint mindenféle tanulásnak – akár explicit, akár implicit – az alapja (Schmidt, 1990). Ezek mellett megjelennek további olyan folyamatok is, mint például a tudatosság vagy a reflexió, melyek szintén fontos szerephez jutnak a nyelvtanulás során.

7. táblázat. Témák, cikkek és altémák az *Studies in Second Language Acquisition* folyóiratban

Témák (n)	Altémák	Részvevők	Cikk
Nyelvtanulással kapcsolatos információ-feldolgozási folyamatok (7)	az idegen nyelvi struktúrák tudatosulása és a tudás aktiválása	tanuló	Cerezo et al., 2016
	nyelvtanilag helytelen igék észrevétele (<i>noticing</i>)	tanuló	Godfroid, 2016
	észrevétel (<i>noticing</i>) az olvasás során	tanuló	Jung & Révész, 2018
	írás során felmerülő reflexiók	tanuló	López-Serrano et al., 2019
	hallás utáni megértés: a nyelvtanulók beszédének érthetősége	anyanyelvi beszélő	Nagle et al., 2019
	javított alakok (<i>recast</i>) észrevétele (<i>noticing</i>)	tanuló	Nakatsukasa, 2016
	szünettartás és átdolgozás írás során	tanuló	Révész et al., 2019

Megvitatás

A 3. táblázat adataiból kitűnik, hogy jelentős megoszlásból adódó különbségek vannak az egyes folyóiratok között, ami kirajzolja sajátos profiljukat. Az eredmények alapján a részletesebben vizsgált négy lap két csoportra osztható. A *Studies in Second Language Acquisition* cikkeinek témái inkább a tanulás folyamatára helyezik a hangsúlyt, és azok tükrében kapcsolódnak egyéni különbségekhez, míg a másik három lap az egyéni különbségek paradigmájából közelíti meg a feltárandó problémákat. A hangsúlyok eltolódása mellett jól látható a számbeli különbség is: van olyan folyóirat, ahol alig találunk kvalitatív kutatási módszert alkalmazó tanulmányokat, ami felveti annak lehetőségét, hogy bizonyos lapokban talán jobb publikálási esélyekkel indulnak a pozitivista tudományfelfogást képviselő kvantitatív elemzéseket bemutató cikkek.

Az irodalmi áttekintésünkben idézett kritikai megjegyzéseket illetően számos megfontolásra érdemes gondolat merülhet fel. Ami a tematikus hiányosságokat illeti, a kvalitatív tanulmányokkal kapcsolatban is igaznak tűnik az a kritikai észrevétel, hogy vannak bizonyos témák, melyek feltehetően annak köszönhetően, hogy kvalitatív eszközökkel ugyanolyan jól vagy akár jobban hozzáférhetőek, gyakrabban szerepelnek az ilyen jellegű elemzésekben (l. 2. táblázat). Ilyen témák a motiváció, a nyelvtanulási tapasztalatok, az identitás, a nyelvtanulással összefüggő képzetek, valamint a stratégiák. Ugyanakkor a legtöbb cikket a nyelvtanulással kapcsolatos információ-feldolgozási folyamatok témakör alá soroltuk. Ennek részben az az oka, hogy az ezzel a címkével ellátott témakör igen tág, illetve sokféle kognitív folyamatot foglal magában, melyek nagyrészt az észleléshez, a figyelemhez, az észrevételhez, a tudatossághoz és sokféle tudáshoz kapcsolódnak. A megjelenő témák rendkívüli sokfélesége valószínűleg annak köszönhető, hogy a kvalitatív kutatások jellegüknél fogva feltáró jellegűek, és céljuk sokszor az, hogy a kutató számára kiderüljön, mi az, amit érdemes nagyobb mintán akár kvantitatív módszerekkel vizsgálni. Ezért a kvalitatív mellett a kvantitatív kutatások áttekintése adhatna pontosabb képet arról, hogy az itt tárgyalt folyamatok közül mely lehetne az a néhány, amelyekkel kapcsolatos egyéni különbségeknek a legfontosabb egyéni változók között kellene szerepelnie a jövőben. Ugyanakkor a folyamatok jellege miatt itt elsősorban nem kérdőíves, hanem különféle viselkedéses (pl. szemmozgás-követés l. pl. Godfroid & Winke, 2015), illetve az agyműködés neurofiziológiai jellemzőit vizsgáló tanulmányokat (l. pl. Morgan-Short et al., 2012) kellene áttekinteni, melyek egyelőre korlátozott számban állnak rendelkezésre, és nem is feltétlenül az egyéni különbségekre fókuszálnak.

Módszertani szempontból lényeges különbség a kvantitatív és a kvalitatív kutatások között, hogy utóbbiakban könnyebb longitudinális elemeket is beépíteni a felmérésekbe, azonban az általánosíthatóság ilyenkor kérdés marad. Ryan (2019) felvetése, hogy az egyéni különbségeket ne elszigetelten mérjük, hanem több jellemzőt egyszerre, ami megítélésünk szerint nem igazán jellemző a kvalitatív vizsgálatokra sem. A tanulmányok fókuszusa viszont megfelel Ushioda (2016) felhívásának, és „kislátószögű” fókusz használata a kutatók, azonban nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy Ushioda azzal is érvel, hogy ezeknek az elemzéseknek csak akkor van értelme, ha az adott fókusz a lehető leg részletesebben és a legtöbb oldalról tárják fel. Ezzel kapcsolatban figyelembe kell venni a

Lowie és Verspoor (2019) által jelzett problémát is: a csoport átlagos jellemzői mennyiben általánosíthatók az egyes egyénre nézve. A kvalitatív kutatások részletesen megírt beszámolóit lehetővé teszik, hogy az olvasó saját kontextusára alkalmazza a releváns eredményeket (Dörnyei, 2007), de felvetődik a vegyes módszerű elemzések szükségessége is, ahol általánosítható eredményeket kaphatunk, ha kvantitatív módszerrel is feltérképezzük a kiválasztott problémát. Kritikai áttekintésünk során felmerül a tanár szerepének a fontossága is. Eredményeink alapján látszik, hogy a tanulmányok durván negyedében tanári mintán készült a vizsgálat, ami mindenképpen biztató, bár még mindig nagyon kevés olyan kutatás van, ahol a tanárokat és a tanulókat egyszerre veszik górcső alá a kutatók, és interakciós folyamatokat is vizsgálnak.

Összegzés

Több tanulságot is levonhatunk az itt ismertetett szisztematikus szakirodalmi áttekintés eredményei alapján. Legfontosabb eredményünk annak a belátása, hogy az egyéni különbségek vizsgálatokor nemcsak a diákok tulajdonságaira kellene hangsúlyt fektetni, hanem magának a tanulási folyamatnak a leírására és hatásainak feltárására is. Illetve, ha osztálytermi környezetben valósul meg a tanulás, akkor a nyelvtanárok egyéni különbségeit és azok tanulásra/tanításra gyakorolt hatásait is fel kellene térképezni. Fontos lenne áttekinteni a magyarországi elemzéseket is, hogy pontosan meghatározhassuk az előttünk álló legfontosabb feladatokat. Továbbgondolásra érdemes az az eredményünk, miszerint a nyelvtanulással kapcsolatos információ-feldolgozási folyamatok egyéni különbségek kapcsolatrendszerében való megjelenése milyen tematikus kutatásokat vet fel, ezt azonban további elméleti munkáknak kellene alátámasztaniuk.

A jelen tanulmány alapján fel kell hívnunk a figyelmet arra, hogy további elemzéseknek kellene összehasonlító módon feltárnia a kvalitatív és a kvantitatív kutatások tematikus különbségeit, illetve más lapokat is be kellene vonni a keresésbe. A metaelemzések és szisztematikus szakirodalmi áttekintések során felmerül a publikáció tényének a lehetséges torzító hatása is (pl. Li & Wang, 2018), így érdekes lenne megvizsgálni például PhD-disszertációk témaválasztását és kutatás-módszertani meghatározottságát, illetve kiemelkedő mesterdolgozatokat is lehetne elemezni.

Köszönetnyilvánítás

A cikk elkészítéséhez a szerzők az NKFIH – 129149 projekt keretéből kaptak támogatást.

Irodalom

- Acheson, K., Taylor, J., & Luna, K. (2016). The burnout spiral: The emotion labor of five rural US foreign language teachers. *The Modern Language Journal*, 100(2), 522–537. doi: [10.1111/modl.12333](https://doi.org/10.1111/modl.12333)
- Al-Hoorie, A. (2018). The L2 motivational self system: A meta-analysis. *Studies in Second Language Learning and Teaching*, 8(4), 721–754. doi: [10.14746/ssl.2018.8.4.2](https://doi.org/10.14746/ssl.2018.8.4.2)
- Anderson, T. (2019). Reproductions of Chinese transnationalism: Ambivalent identities in study abroad. *Applied Linguistics*, 40(2), 228–247. doi: [10.1093/applin/amx018](https://doi.org/10.1093/applin/amx018)
- Back, M. (2016). Epistemics and Expertise in Peer Tutoring Interactions: Co-Constructing Knowledge of Spanish. *The Modern Language Journal*, 100(2), 508–521. doi: [10.1111/modl.12334](https://doi.org/10.1111/modl.12334)
- Barkhuizen, G. (2017). Investigating language tutor social inclusion identities. *The Modern Language Journal*, 101(S1), 61–75. doi: [10.1111/modl.12369](https://doi.org/10.1111/modl.12369)
- Bell, P. K. (2017). Explicit and implicit learning: Exploring their simultaneity and immediate effectiveness. *Applied Linguistics*, 38(3), 297–317. doi: [10.1093/applin/amv028](https://doi.org/10.1093/applin/amv028)
- Brown, L. (2016). An activity-theoretic study of agency and identity in the study abroad experiences of a lesbian nontraditional learner of Korean. *Applied Linguistics*, 37(6), 808–827. doi: [10.1093/applin/amu075](https://doi.org/10.1093/applin/amu075)
- Burri, M., Chen, H., & Baker, A. (2017). Joint development of teacher cognition and identity through learning to teach L2 pronunciation. *The Modern Language Journal*, 101(1), 128–142. doi: [10.1111/modl.12388](https://doi.org/10.1111/modl.12388)
- Busse, V. (2017). Plurilingualism in Europe: Exploring attitudes toward English and other European languages among adolescents in Bulgaria, Germany, the Netherlands, and Spain. *The Modern Language Journal*, 101(3), 566–582. doi: [10.1111/modl.12415](https://doi.org/10.1111/modl.12415)
- Butler, Y. G. (2017). Motivational elements of digital instructional games: A study of young L2 learners' game designs. *Language Teaching Research*, 21(6), 735–750. doi: [10.1177/1362168816683560](https://doi.org/10.1177/1362168816683560)
- Bylund, E., Hyltenstam, K., & Abrahamsson, N. (2021). Age of acquisition – not bilingualism – is the primary determinant of less than nativelike L2 ultimate attainment. *Bilingualism: Language and Cognition*, 24(1), 18–30. doi: [10.1017/S1366728920000188](https://doi.org/10.1017/S1366728920000188)
- Carroll, J. B., & Sapon, S. M. (1959). *Modern language aptitude test*. New York: Psychological Corporation.
- Carroll, J. B. (1973). Implications of aptitude test research and psycholinguistic theory for foreign language teaching. *International Journal of Psycholinguistics*, 2, 5–14.
- Cerezo, L., Caras, A., & Leow, R. P. (2016). The effectiveness of guided induction versus deductive instruction on the development of complex Spanish gustar structures: An analysis of learning outcomes and processes. *Studies in Second Language Acquisition*, 38(2), 265–291. doi: [10.1017/S0272263116000139](https://doi.org/10.1017/S0272263116000139)
- Charalambous, P., Charalambous, C., & Rampton, B. (2017). De-securitizing Turkish: Teaching the language of a former enemy, and intercultural language education. *Applied Linguistics*, 38(6), 800–823. doi: [10.1093/applin/amv063](https://doi.org/10.1093/applin/amv063)
- Chen, Q., & Wright, C. (2017). Contextualization and authenticity in TBLT: Voices from Chinese classrooms. *Language Teaching Research*, 21(4), 517–538. doi: [10.1177/1362168816639985](https://doi.org/10.1177/1362168816639985)
- Cheng, Y. S. (2004). A measure of second language writing anxiety: Scale development and preliminary validation. *Journal of Second Language Writing*, 13(4), 313–335. doi: [10.1016/j.jslw.2004.07.001](https://doi.org/10.1016/j.jslw.2004.07.001)
- Coffey, S. (2018). Choosing to study modern foreign languages: Discourses of value as forms of cultural capital. *Applied Linguistics*, 39(4), 462–480. doi: [10.1093/applin/amw019](https://doi.org/10.1093/applin/amw019)
- Czimmermann, É., & Piniel, K. (2016). Advanced language learners' experiences of flow in the Hungarian EFL classroom. In P. D. MacIntyre, T. Gregersen, S. Mercer (Eds.), *Positive psychology in SLA* (pp. 193–214). Multilingual Matters. doi: [10.21832/9781783095360-009](https://doi.org/10.21832/9781783095360-009)

Egyéni különbségek kvalitatív kutatása a nyelvpedagógiában: nemzetközi folyóiratok szisztematikus szakirodalmi áttekintése

- Csikszentmihályi, M., Abuhamdeh, S., & Nakamura, J. (2005). Flow. In A. Elliot & C. Dweck (Eds.), *Handbook of competence and motivation* (pp. 598–623). New York: The Guilford Press.
- Csizér, K. (2020). *Second language motivation research in a European context: The case of Hungary*. Berlin: Springer Nature. doi: [10.1007/978-3-030-64462-8](https://doi.org/10.1007/978-3-030-64462-8)
- Csizér, K., & Albert, Á. (megjelenés alatt). Trait and state perspectives of individual difference research. In S. Mercer & T. Gregersen (Eds.), *The Routledge handbook of psychology of language learning*. Abingdon, UK: Routledge.
- Csizér, K., & Kálmán, Cs. (Eds.) (2019). Language learning experience: The neglected element in L2 motivation research. *Studies in Second Language Learning and Teaching. Special Issue*, 9(1).
- Csizér, K., Albert, Á., & Piniel, K. (megjelenés alatt). The interrelationship of language learning autonomy, self-efficacy, motivation and emotions: The investigation of Hungarian secondary school students. In M. Pawlak (Ed.), *Investigating individual learner differences in second language learning*. Berlin: Springer Nature. doi: [10.1007/978-3-030-75726-7_1](https://doi.org/10.1007/978-3-030-75726-7_1)
- Dávila, L. T. (2019). “J’aime to be funny!”: Humor, learning, and identity construction in high school English as a second language classrooms. *The Modern Language Journal*, 103(2), 502–514. doi: [10.1111/modl.12557](https://doi.org/10.1111/modl.12557)
- Dewaele, J-M. (2019). The vital need for ontological, epistemological and methodological diversity in applied linguistics. In C. Wright, L. Harvey, & J. Simpson (Eds.), *Voices and practices in applied linguistics: Diversifying a discipline* (pp. 71–88). York, UK: White Rose University Press. doi: [10.22599/BAAL1.e](https://doi.org/10.22599/BAAL1.e)
- Dewaele, J-M., & MacIntyre, P. D. (2016). Foreign language enjoyment and foreign language classroom anxiety: The right and left feet of FL learning? In P. MacIntyre, T. Gregersen, & S. Mercer (Eds.), *Positive psychology in SLA* (pp. 215–236). Bristol, UK: Multilingual Matters. doi: [10.21832/9781783095360-010](https://doi.org/10.21832/9781783095360-010)
- Dörnyei, Z. (2005). *The psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Dörnyei, Z. (2007). *Research methods in applied linguistics: Quantitative, qualitative and mixed methodologies*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Dörnyei, Z. (2010). *Questionnaires in second language research: Construction, administration, and processing* (2nd ed.). London, UK: Routledge. doi: [10.4324/9780203864739](https://doi.org/10.4324/9780203864739)
- Dörnyei, Z. (2019). Psychology and language learning: The past, the present and the future. *Journal for the Psychology of Language Learning*, 1(1), 27–41. doi: [10.52598/jpll/1/1/3](https://doi.org/10.52598/jpll/1/1/3)
- Dörnyei, Z., & Ushioda, E. (2011). *Teaching and researching motivation* (2nd ed.). Harlow, UK: Longman.
- Dörnyei, Z., & Ryan, S. (2015). *The psychology of the language learner revisited*. New York: Routledge. doi: [10.4324/9781315779553](https://doi.org/10.4324/9781315779553)
- Egbert, J. (2003). A study of flow theory in the foreign language classroom. *The Modern Language Journal*, 87(4), 499–518. doi: [10.1111/1540-4781.00204](https://doi.org/10.1111/1540-4781.00204)
- Ehrman, M. E., & Leaver, B. L. (2003). Cognitive styles in the service of language learning. *System*, 31, 391–415. doi: [10.1016/s0346-251x\(03\)00050-2](https://doi.org/10.1016/s0346-251x(03)00050-2)
- Ender, A. (2016). Implicit and explicit cognitive processes in incidental vocabulary acquisition. *Applied Linguistics*, 37(4), 536–560. doi: [10.1093/applin/amu051](https://doi.org/10.1093/applin/amu051)
- Fang, F., & Baker, W. (2018). ‘A more inclusive mind towards the world’: English language teaching and study abroad in China from intercultural citizenship and English as a lingua franca perspectives. *Language Teaching Research*, 22(5), 608–624. doi: [10.1177/1362168817718574](https://doi.org/10.1177/1362168817718574)
- Friedman, D. A. (2012). How to collect and analyze qualitative data. In A. Mackey & S. Gass (Ed.), *Research methods in second language acquisition: A practical guide* (pp. 180–200). Malden, MA: Wiley-Blackwell. doi: [10.1002/9781444347340.ch10](https://doi.org/10.1002/9781444347340.ch10)
- Fukuta, J. (2016). Effects of task repetition on learners’ attention orientation in L2 oral production. *Language Teaching Research*, 20(3), 321–340. doi: [10.1177/1362168815570142](https://doi.org/10.1177/1362168815570142)

- Gardner, R. C. (2019). The Socio-Educational Model of Second Language Acquisition. In M. Lamb, K. Csizér, A. Henry, & S. Ryan (Eds.), *Palgrave Macmillan handbook of motivation for language learning* (pp. 21–37). Basingstoke, UK: Palgrave. doi: [10.1007/978-3-030-28380-3_2](https://doi.org/10.1007/978-3-030-28380-3_2)
- Gkonou, C., & Miller, E. R. (2019). Caring and emotional labour: Language teachers' engagement with anxious learners in private language school classrooms. *Language Teaching Research*, 23(3), 372–387. doi: [10.1177/1362168817728739](https://doi.org/10.1177/1362168817728739)
- Gkonou, C., & Oxford, R. L. (2016). *Questionnaire: Managing your emotions for language learning*. Colchester, UK: University of Essex.
- Godfroid, A. (2016). The effects of implicit instruction on implicit and explicit knowledge development. *Studies in Second Language Acquisition*, 38(2), 177–215. doi: [10.1017/S0272263115000388](https://doi.org/10.1017/S0272263115000388)
- Godfroid, A., & Winke, P. (2015). Investigating implicit and explicit processing using L2 learners' eye-movement data. In P. Rebuschat (Ed.), *Implicit and explicit learning of languages* (pp. 424–448). Amsterdam, Hollandia: John Benjamins. doi: [10.1075/sibil.48.14god](https://doi.org/10.1075/sibil.48.14god)
- Graus, J., & Coppen, P. A. (2017). The interface between student teacher grammar cognitions and learner-oriented cognitions. *The Modern Language Journal*, 101(4), 643–668. doi: [10.1111/modl.12427](https://doi.org/10.1111/modl.12427)
- Graus, J., & Coppen, P. A. (2018). Influencing student teacher grammar cognitions: The case of the incongruous curriculum. *The Modern Language Journal*, 102(4), 693–712. doi: [10.1111/modl.12510](https://doi.org/10.1111/modl.12510)
- Griffiths, C. (2012). Learning styles: Traversing the quagmire. In S. Mercer, S. Ryan, & M. Williams (Eds.), *Psychology for language learning: Insights from theory, research and practice* (pp. 151–168). Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan. doi: [10.1057/9781137032829_11](https://doi.org/10.1057/9781137032829_11)
- Grigorenko, E. L., Sternberg, R. J., & Ehrman, M. E. (2000). A theory based approach to the measurement of foreign language learning ability: The Canal-F theory and test. *The Modern Language Journal*, 84(3), 390–405. doi: [10.1111/0026-7902.00076](https://doi.org/10.1111/0026-7902.00076)
- Gu, M. M., & Canagarajah, S. (2018). Harnessing the professional value of a transnational disposition: Perceptions of migrant English language teachers in Hong Kong. *Applied Linguistics*, 39(5), 718–740. doi: [10.1093/applin/amw048](https://doi.org/10.1093/applin/amw048)
- Gu, Y. (2018). Validation of an online questionnaire of vocabulary learning strategies for ESL learners. *Studies in second Language Learning and Teaching*, 8(2), 325–350. doi: [10.14746/ssllt.2018.8.2.7](https://doi.org/10.14746/ssllt.2018.8.2.7)
- Gurzynski-Weiss, L. (2016). Factors influencing spanish instructors' in-class feedback decisions. *The Modern Language Journal*, 100(1), 255–275. doi: [10.1111/modl.12314](https://doi.org/10.1111/modl.12314)
- Henry, A., & Thorsen, C. (2018). Teacher–student relationships and L2 motivation. *The Modern Language Journal*, 102(1), 218–241. doi: [10.1111/modl.12446](https://doi.org/10.1111/modl.12446)
- Higgins, C., & Ponte, E. (2017). Legitimizing multilingual teacher identities in the mainstream classroom. *The Modern Language Journal*, 101(S1), 15–28. doi: [10.1111/modl.12372](https://doi.org/10.1111/modl.12372)
- Hiver, P. (2017). Tracing the signature dynamics of language teacher immunity: A retrodictive qualitative modeling study. *The Modern Language Journal*, 101(4), 669–690. doi: [10.1111/modl.12433](https://doi.org/10.1111/modl.12433)
- Hlas, A. C., Neyers, K., & Molitor, S. (2019). Measuring student attention in the second language classroom. *Language Teaching Research*, 23(1), 107–125. doi: [10.1177/1362168817713766](https://doi.org/10.1177/1362168817713766)
- Horwitz, E. K. (1988). The beliefs about language learning of beginning university foreign language students. *The Modern Language Journal*, 72(3), 283–294. doi: [10.1111/j.1540-4781.1988.tb04190.x](https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.1988.tb04190.x)
- Horwitz, E. K., Horwitz, M. B., & Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal*, 70(2), 125–132. doi: [10.1111/j.1540-4781.1986.tb05256.x](https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.1986.tb05256.x)
- Hyland, F. (2004). Learning autonomously: Contextualising out-of-class English language learning. *Language Awareness*, 13(3), 180–202. doi: [10.1080/09658410408667094](https://doi.org/10.1080/09658410408667094)
- Illés, É. (2020). *Understanding context in language use and teaching: An ELF perspective*. New York: Routledge. doi: [10.4324/9780429274589](https://doi.org/10.4324/9780429274589)

Egyéni különbségek kvalitatív kutatása a nyelvpedagógiában: nemzetközi folyóiratok szisztematikus szakirodalmi áttekintése

- Jackson, D. O., & Cho, M. (2018). Language teacher noticing: A socio-cognitive window on classroom realities. *Language Teaching Research*, 22(1), 29–46. doi: [10.1177/1362168816663754](https://doi.org/10.1177/1362168816663754)
- Jafari, S., & Shokrpour, N. (2012). The beliefs of Iranian ESP students about language learning. *Journal of Educational and Social Research*, 2(3), 157–163.
- Jing-Schmidt, Z., Chen, J. Y., & Zhang, Z. (2016). Identity development in the ancestral homeland: A Chinese heritage perspective. *The Modern Language Journal*, 100(4), 797–812. doi: [10.1111/modl.12348](https://doi.org/10.1111/modl.12348)
- Johnson, J. S., & Newport, E. L. (1989). Critical period effects in second language learning: The influence of maturational state on the acquisition of English as a second language. *Cognitive Psychology*, 21(1), 60–99. doi: [10.1016/0010-0285\(89\)90003-0](https://doi.org/10.1016/0010-0285(89)90003-0)
- Jung, J., & Révész, A. J. (2018). The effects of reading activity characteristics on L2 reading processes and noticing of glossed constructions. *Studies in Second Language Acquisition*, 40(4), 755–780. doi: [10.1017/S0272263118000165](https://doi.org/10.1017/S0272263118000165)
- Jung, Y., Kim, Y., Lee, H., Cathey, R., Carver, J., & Skalicky, S. (2019). Learner perception of multimodal synchronous computer-mediated communication in foreign language classrooms. *Language Teaching Research*, 23(3), 287–309. doi: [10.1177/1362168817731910](https://doi.org/10.1177/1362168817731910)
- Kamiya, N. (2018). The effect of learner age on the interpretation of the nonverbal behaviors of teachers and other students in identifying questions in the L2 classroom. *Language Teaching Research*, 22(1), 47–64. doi: [10.1177/1362168816658303](https://doi.org/10.1177/1362168816658303)
- Kibler, A. K., Karam, F. J., Futch Ehrlich, V. A., Bergey, R., Wang, C., & Molloy Elreda, L. (2018). Who are ‘long-term English learners’? Using classroom interactions to deconstruct a manufactured learner label. *Applied Linguistics*, 39(5), 741–765. doi: [10.1093/applin/amw039](https://doi.org/10.1093/applin/amw039)
- Kim, J., & Nassaji, H. (2018). Incidental focus on form and the role of learner extraversion. *Language Teaching Research*, 22(6), 698–718. doi: [10.1177/1362168817699642](https://doi.org/10.1177/1362168817699642)
- Kiss, C., & Nikolov, M. (2005). Developing, piloting, and validating an instrument to measure young learners’ aptitude. *Language Learning*, 55(1), 99–150. doi: [10.1111/j.0023-8333.2005.00291.x](https://doi.org/10.1111/j.0023-8333.2005.00291.x)
- Kormos, J., & Csizér, K. (2014). The interaction of motivation, self-regulation and autonomous learner behavior in different learner groups. *TESOL Quarterly*, 48(2), 275–299. doi: [10.1002/tesq.129](https://doi.org/10.1002/tesq.129)
- Kormos, J., & Préfontaine, Y. (2017). Affective factors influencing fluent performance: French learners’ appraisals of second language speech tasks. *Language Teaching Research*, 21(6), 699–716. doi: [10.1177/1362168816683562](https://doi.org/10.1177/1362168816683562)
- Kremmel, B., Brunfaut, T., & Alderson, J. C. (2017). Exploring the role of phraseological knowledge in foreign language reading. *Applied Linguistics*, 38(6), 848–870. doi: [10.1093/applin/amv070](https://doi.org/10.1093/applin/amv070)
- Krulatz, A., Steen-Olsen, T., & Torgersen, E. (2018). Towards critical cultural and linguistic awareness in language classrooms in Norway: Fostering respect for diversity through identity texts. *Language Teaching Research*, 22(5), 552–569. doi: [10.1177/1362168817718572](https://doi.org/10.1177/1362168817718572)
- Ladányi, M., & Hrenek, É. (2019). *Alkalmazott nyelvészeti kisszótár*. Budapest: Eötvös Kiadó.
- Lambert, C., & Zhang, G. (2019). Engagement in the Use of English and Chinese as Foreign Languages: The Role of Learner-Generated Content in Instructional Task Design. *The Modern Language Journal*, 103(2), 391–411. doi: [10.1111/modl.12560](https://doi.org/10.1111/modl.12560)
- Larsen-Freeman, D. (1997). Chaos/complexity science and second language acquisition. *Applied Linguistics*, 18(2), 141–165. doi: [10.1093/applin/18.2.141](https://doi.org/10.1093/applin/18.2.141)
- Lee, I., Mak, P., & Burns, A. (2016). EFL teachers’ attempts at feedback innovation in the writing classroom. *Language Teaching Research*, 20(2), 248–269. doi: [10.1177/1362168815581007](https://doi.org/10.1177/1362168815581007)
- Lee, M. K., & Evans, M. (2019). Investigating the operating mechanisms of the sources of L2 writing self-efficacy at the stages of giving and receiving peer feedback. *The Modern Language Journal*, 103(4), 831–847. doi: [10.1111/modl.12598](https://doi.org/10.1111/modl.12598)

- Lee, S. H., & Kinginger, C. (2018). Narrative remembering of intercultural encounters: A case study of language program reintegration after study abroad. *The Modern Language Journal*, 102(3), 578–593. doi: [10.1111/modl.12505](https://doi.org/10.1111/modl.12505)
- Li, S., & Wang, H. (2018). Traditional literature review and research synthesis. In A. Phakiti, P. de Costa, L. Plonsky, & S. Starfield (Eds.), *The Palgrave handbook of applied linguistics research methodology* (pp. 123–144). London, UK: Palgrave Macmillan. doi: [10.1057/978-1-137-59900-1_6](https://doi.org/10.1057/978-1-137-59900-1_6)
- Linck, J. A., Hughes, M. M., Campbell, S. G., Silbert, N. H., Tare, M., Jackson, S. R., Smith, B. K., Bunting, M. F., Doughty, C. J. (2013). Hi-LAB: A new measure of aptitude for high-level language proficiency. *Language Learning*, 63(3), 530–566. doi: [10.1111/lang.12011](https://doi.org/10.1111/lang.12011)
- Long, M. (2014). *Second language acquisition and task-based language teaching*. Chichester, UK: John Wiley & Sons.
- López-Serrano, S., de Larios, J. R., & Manchón, R. M. (2019). Language reflection fostered by individual L2 writing tasks. *Studies in Second Language Acquisition*, 41(3), 503–527. doi: [10.1017/S0272263119000275](https://doi.org/10.1017/S0272263119000275)
- Louw, S., Watson Todd, R., & Jimarkon, P. (2016). Teacher trainers' beliefs about feedback on teaching practice: Negotiating the tensions between authoritativeness and dialogic space. *Applied Linguistics*, 37(6), 745–764. doi: [10.1093/applin/amu062](https://doi.org/10.1093/applin/amu062)
- Lowie, W. M., & Verspoor, M. H. (2019). Individual differences and the ergodicity problem. *Language Learning*, 69(S1), 184–206. doi: [10.1111/lang.12324](https://doi.org/10.1111/lang.12324)
- MacIntyre, P. D. (2017). An overview of language anxiety research and trends in its development. In C. Gkonou, M. Daubney, & J. M. Dewaele (Eds.), *New insights into language anxiety: Theory, research and educational implications* (pp. 11–30). Bristol, UK: Multilingual Matters. doi: [10.21832/9781783097722-003](https://doi.org/10.21832/9781783097722-003)
- MacIntyre, P. D., & Gardner, R. C. (1994). The subtle effects of language anxiety on cognitive processing in the second language. *Language Learning*, 44(2), 283–305. doi: [10.1111/j.1467-1770.1994.tb01103.x](https://doi.org/10.1111/j.1467-1770.1994.tb01103.x)
- MacIntyre, P. D., & Legatto, J. J. (2011). A dynamic system approach to willingness to communicate: Developing an idiodynamic method to capture rapidly changing affect. *Applied Linguistics*, 32(2), 149–171. doi: [10.1093/applin/amq037](https://doi.org/10.1093/applin/amq037)
- MacIntyre, P. D., Baker, S. C., & Sparling, H. (2017). Heritage passions, heritage convictions, and the rooted L2 self: Music and Gaelic language learning in Cape Breton, Nova Scotia. *The Modern Language Journal*, 101(3), 501–516. doi: [10.1111/modl.12417](https://doi.org/10.1111/modl.12417)
- MacIntyre, P. D., Baker, S. C., Clément, R., & Conrod, S. (2001). Willingness to communicate, social support, and language learning orientations of immersion students. *Studies in Second Language Acquisition*, 23(3), 369–388. doi: [10.1017/S0272263101003035](https://doi.org/10.1017/S0272263101003035)
- MacIntyre, P., Burns, C., & Jessome, A. (2011). Ambivalence about communicating in a second language: A qualitative study of French immersion students' willingness to communicate. *The Modern Language Journal*, 95(1), 81–96. doi: [10.1111/j.1540-4781.2010.01141.x](https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2010.01141.x)
- MacIntyre, P., Clément, R., Dörnyei, Z., & Noels, K. (1998). Conceptualizing willingness to communicate in a L2: A situated model of confidence and affiliation. *The Modern Language Journal*, 82(4), 545–562. doi: [10.1111/j.1540-4781.1998.tb05543.x](https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.1998.tb05543.x)
- McGregor, J., & Fernández, J. (2019). Theorizing qualitative interviews: Two autoethnographic reconstructions. *The Modern Language Journal*, 103(1), 227–247. doi: [10.1111/modl.12541](https://doi.org/10.1111/modl.12541)
- Meara, P., & Miralpeix, I. (2016). *Tools for researching vocabulary*. Bristol, UK: Multilingual Matters. doi: [10.21832/9781783096473](https://doi.org/10.21832/9781783096473)
- Miller, E. R., Morgan, B., & Medina, A. L. (2017). Exploring language teacher identity work as ethical self-formation. *The Modern Language Journal*, 101(S1), 91–105. doi: [10.1111/modl.12371](https://doi.org/10.1111/modl.12371)

Egyéni különbségek kvalitatív kutatása a nyelvpedagógiában: nemzetközi folyóiratok szisztematikus szakirodalmi áttekintése

- Miranda, J. L., Wells, J. C., & Jenkins, A. (2019). Preparing special education teacher candidates to teach English language learners with disabilities: How well are we doing? *Language Teaching Research*, 23(3), 330–351. doi: [10.1177/1362168817730665](https://doi.org/10.1177/1362168817730665)
- Mokhtari, K., Dimitrov, D. M., & Reichard C. A. (2018). Revising the Metacognitive Awareness of Reading Strategies Inventory (MARSİ) and testing for factorial invariance. *Studies in second Language Learning and Teaching*, 8(2), 219–248. doi: [10.14746/ssl.2018.8.2.3](https://doi.org/10.14746/ssl.2018.8.2.3)
- Moore, A. R. (2019). Interpersonal Factors Affecting Queer Second or Foreign Language Learners' Identity Management in Class. *The Modern Language Journal*, 103(2), 428–442. doi: [10.1111/modl.12558](https://doi.org/10.1111/modl.12558)
- Morgan-Short, K., Steinhauer, K., Sanz, C., & Ullman, M. (2012). Explicit and implicit second language training differentially affect the achievement of native-like brain activation patterns. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 24(4), 933–947. doi: [10.1162/jocn_a_00119](https://doi.org/10.1162/jocn_a_00119)
- Mori, J., & Sanuth, K. K. (2018). Navigating between a monolingual utopia and translanguaging realities: Experiences of American learners of Yorùbá as an additional language. *Applied linguistics*, 39(1), 78–98. doi: [10.1093/applin/amx042](https://doi.org/10.1093/applin/amx042)
- Mori, Y. (1999). Epistemological beliefs and language learning beliefs: What do language learners believe about their learning? *Language Learning*, 49(3), 377–415. doi: [10.1111/0023-8333.00094](https://doi.org/10.1111/0023-8333.00094)
- Murase, F. (2015). Measuring language learner autonomy: problems and possibilities. In C. J. Everhard & L. Murphy (Eds.), *Assessment and autonomy in language learning* (pp. 35–63). Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan. doi: [10.1057/9781137414380_3](https://doi.org/10.1057/9781137414380_3)
- Nagle, C. (2018). Motivation, comprehensibility, and accentedness in L2 Spanish: Investigating motivation as a time-varying predictor of pronunciation development. *The Modern Language Journal*, 102(1), 199–217. doi: [10.1111/modl.12461](https://doi.org/10.1111/modl.12461)
- Nagle, C., Trofimovich, P., & Bergeron, A. (2019). Toward a dynamic view of second language comprehensibility. *Studies in Second Language Acquisition*, 41(4), 647–672. doi: [10.1017/S0272263119000044](https://doi.org/10.1017/S0272263119000044)
- Nagy, Gy., & Molnár, Gy. (2017). A Magyar Pedagógia folyóirat tudománymetriai elemzése: tendenciák, szerzők, társszerzőségi együttműködés. *Magyar Pedagógia*, 117(1), 5–27. doi: [10.17670/mped.2017.1.5](https://doi.org/10.17670/mped.2017.1.5)
- Nagy, Gy., & Molnár, Gy. (2018). A Magyar Pedagógia folyóirat tudománymetriai elemzése a hivatkozási szokások és a hivatkozási hálózatok tükrében. *Magyar Pedagógia*, 118(3), 203–235. doi: [10.17670/mped.2018.3.203](https://doi.org/10.17670/mped.2018.3.203)
- Nakatsukasa, K. (2016). Efficacy of recasts and gestures on the acquisition of locative prepositions. *Studies in Second Language Acquisition*, 38(4), 771–799. doi: [10.1017/S0272263115000467](https://doi.org/10.1017/S0272263115000467)
- Noels, K. (2001). New orientations in language learning motivation: Towards a model of intrinsic extrinsic, and integrative orientations and motivations. In Z. Dörnyei, & R. Schmidt (Eds.), *Motivation and second language acquisition* (Technical Report 23, pp. 43–68). Honolulu, HI: University of Hawai'i, Second Language & Curriculum Center.
- Norton, B. (2013). *Identity and language learning*. Bristol, UK: Multilingual Matters.
- O'Malley, J. M., & Chamot, A. U. (1990). *Learning strategies in second language acquisition*. New York: Cambridge University Press. doi: [10.1017/cbo9781139524490](https://doi.org/10.1017/cbo9781139524490)
- Ottó, I. (2002). *Magyar Egységes Nyelvértékmérő-teszt [Uniform Hungarian Language Aptitude Test]*. Kaposvár, Hungary: Mottó-Logic.
- Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. New York: Newbury House.
- Pawlak, M., (2018). Grammar Learning Strategy Inventory (GLSI): Another look. *Studies in Second Language Learning and Teaching*, 8(2), 351–379. doi: [10.14746/ssl.2018.8.2.8](https://doi.org/10.14746/ssl.2018.8.2.8)
- Pawlak, M., Kruk, M., Zawodniak, J., & Pasikowski, S. (2020). Investigating factors responsible for boredom in English classes: The case of advanced learners. *System*, 91. doi: [10.1016/j.system.2020.102259](https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102259)

- Pawlak, M., Mystkowska-Wiertelak, A., & Bielak, J. (2016). Investigating the nature of classroom willingness to communicate (WTC): A micro-perspective. *Language Teaching Research*, 20(5), 654–671. doi: [10.1177/1362168815609615](https://doi.org/10.1177/1362168815609615)
- Pekarek Doehler, S., & Berger, E. (2018). L2 interactional competence as increased ability for context-sensitive conduct: A longitudinal study of story-openings. *Applied Linguistics*, 39(4), 555–578. doi: [10.1093/applin/amw021](https://doi.org/10.1093/applin/amw021)
- Perera, K. (2019). ‘Cracking a Strange Veiled Code’: Language Learning Experiences of North Americans in South Asia. *Applied Linguistics*, 40(1), 132–151. doi: [10.1093/applin/amx013](https://doi.org/10.1093/applin/amx013)
- Phung, L. (2017). Task preference, affective response, and engagement in L2 use in a US university context. *Language Teaching Research*, 21(6), 751–766. doi: [10.1177/1362168816683561](https://doi.org/10.1177/1362168816683561)
- Pimsleur, P. (1966). *Pimsleur language aptitude battery*. Rockville, MD: Second Language Testing Foundation.
- Piniel, K. (megjelenés alatt). *Questionnaire for Measuring the Four Skills*. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem.
- Plonsky, L., & Oswald, F. L. (2015). Meta-analyzing second language research. In L. Plonsky (Ed.), *Advancing quantitative methods in second language research* (pp. 106–128). New York: Routledge. doi: [10.4324/9781315870908-6](https://doi.org/10.4324/9781315870908-6)
- Poupore, G. (2016). Measuring group work dynamics and its relation with L2 learners’ task motivation and language production. *Language Teaching Research*, 20(6), 719–740. doi: [10.1177/1362168815606162](https://doi.org/10.1177/1362168815606162)
- Poupore, G. (2018). A complex systems investigation of group work dynamics in L2 interactive tasks. *The Modern Language Journal*, 102(2), 350–370. doi: [10.1111/modl.12467](https://doi.org/10.1111/modl.12467)
- Prosic-Santovac, D. (2017). Popular video cartoons and associated branded toys in teaching English to very young learners: A case study. *Language Teaching Research*, 21(5), 568–588. doi: [10.1177/1362168816639758](https://doi.org/10.1177/1362168816639758)
- Qiu, X., & Lo, Y. Y. (2017). Content familiarity, task repetition and Chinese EFL learners’ engagement in second language use. *Language Teaching Research*, 21(6), 681–698. doi: [10.1177/1362168816684368](https://doi.org/10.1177/1362168816684368)
- Reid, J. M. (Ed.). (1995). *Learning styles in the ESL/EFL classroom*. Boston, MA: Heinle & Heinle.
- Révész, A., Michel, M., & Lee, M. (2019). Exploring second language writers’ pausing and revision behaviors: A mixed-methods study. *Studies in Second Language Acquisition*, 41(3), 605–631. doi: [10.1017/s027226311900024x](https://doi.org/10.1017/s027226311900024x)
- Robinson, P. (1995). Attention, memory, and the „noticing” hypothesis. *Language Learning*, 45(2), 283–331. doi: [10.1111/j.1467-1770.1995.tb00441.x](https://doi.org/10.1111/j.1467-1770.1995.tb00441.x)
- Robinson, P. (2012). Individual differences, aptitude complexes, SLA processes, and aptitude test development. In M. Pawlak (Ed.), *New perspectives on individual differences in language learning and teaching* (pp. 57–76). Berlin: Springer Nature. doi: [10.1007/978-3-642-20850-8_4](https://doi.org/10.1007/978-3-642-20850-8_4)
- Ryan, S. (2019). Motivation as an individual difference. In M. Lamb, A. Henry, S. Ryan, & K. Csizér (Eds.), *Handbook of second language motivation* (pp. 163–182). London: Palgrave. doi: [10.1007/978-3-030-28380-3_8](https://doi.org/10.1007/978-3-030-28380-3_8)
- Saito, K., Dewaele, J. M., Abe, M., & In'nami, Y. (2018). Motivation, emotion, learning experience, and second language comprehensibility development in classroom settings: A cross-sectional and longitudinal study. *Language Learning*, 68(3), 709–743. doi: [10.1111/lang.12297](https://doi.org/10.1111/lang.12297)
- Sasaki, M., Mizumoto, A., & Murakami, A. (2018). Developmental Trajectories in L2 Writing Strategy Use: A Self-Regulation Perspective. *The Modern Language Journal*, 102(2), 292–309. doi: [10.1111/modl.12469](https://doi.org/10.1111/modl.12469)
- Sato, T., & McNamara, T. (2019). What counts in second language oral communication ability? The perspective of linguistic laypersons. *Applied Linguistics*, 40(6), 894–916. doi: [10.1093/applin/amy032](https://doi.org/10.1093/applin/amy032)
- Sauer, L., & Ellis, R. (2019). The social lives of adolescent study abroad learners and their L2 development. *The Modern Language Journal*, 103(4), 739–762. doi: [10.1111/modl.12589](https://doi.org/10.1111/modl.12589)

Egyéni különbségek kvalitatív kutatása a nyelvpedagógiában: nemzetközi folyóiratok szisztematikus szakirodalmi áttekintése

- Schmidt, R. W. (1990). The role of consciousness in second language learning. *Applied Linguistics*, 11(2), 129–158. doi: [10.1093/applin/11.2.129](https://doi.org/10.1093/applin/11.2.129)
- Schmidt, R. W. (2010). Attention, awareness, and individual differences in language learning. In W. M. Chan, S. Chi, K. N. Cin, J. Istanto, M. Nagami, J. W. Sew, T. Suthiwan, & I. Walker (Eds.), *Proceedings of CLaSIC 2010, Singapore, December 2-4* (pp. 721–737). Singapore: National University of Singapore, Centre for Language Studies.
- Schwartz, M., & Gorbatt, N. (2017). „There is No Need for Translation: She Understands”: Teachers’ Mediation Strategies in a Bilingual Preschool Classroom. *The Modern Language Journal*, 101(1), 143–162. doi: [10.1111/modl.12384](https://doi.org/10.1111/modl.12384)
- Skehan, P. (1998). *A cognitive approach to language learning*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Stranger–Johannessen, E., & Norton, B. (2017). The African storybook and language teacher identity in digital times. *The Modern Language Journal*, 101(S1), 45–60. doi: [10.1111/modl.12374](https://doi.org/10.1111/modl.12374)
- Tavakoli, P., & Hunter, A. M. (2018). Is fluency being ‘neglected’ in the classroom? Teacher understanding of fluency and related classroom practices. *Language Teaching Research*, 22(3), 330–349. doi: [10.1177/1362168817708462](https://doi.org/10.1177/1362168817708462)
- Teimouri, Y. (2017). L2 selves, emotions, and motivated behaviors. *Studies in Second Language Acquisition*, 39(4), 681–709. doi: [10.1017/s0272263116000243](https://doi.org/10.1017/s0272263116000243)
- Teimouri, Y., Goetze, J., & Plonsky, L. (2019). Second language anxiety and achievement: A meta-analysis. *Studies in Second Language Acquisition*, 41(2), 363–387. doi: [10.1017/s0272263118000311](https://doi.org/10.1017/s0272263118000311)
- Teimouri, Y., Plonsky, L., & Tabandeh, F. (2020, in press). L2 grit: Passion and perseverance for second-language learning. *Language Teaching Research*. doi: [10.1177/1362168820921895](https://doi.org/10.1177/1362168820921895)
- Teo, T., Hoi, C. K. W., Gao, X., & Lv, L. (2019). What motivates Chinese university students to learn Japanese? Understanding their motivation in terms of ‘posture’. *The Modern Language Journal*, 103(1), 327–342. doi: [10.1111/modl.12546](https://doi.org/10.1111/modl.12546)
- Tseng, W.-T., Dörnyei, Z., & Schmitt, N. (2006). A new approach to assessing strategic learning: The case of self-regulation in vocabulary acquisition. *Applied Linguistics*, 27(1), 78–102. doi: [10.14232/phd.2186](https://doi.org/10.14232/phd.2186)
- Umino, T., & Benson, P. (2016). Communities of practice in study abroad: A Four-year study of an Indonesian student's experience in Japan. *The Modern Language Journal*, 100(4), 757–774. doi: [10.1111/modl.12351](https://doi.org/10.1111/modl.12351)
- Ushioda, E. (2001). Language learning at university: Exploring the role of motivational thinking. In Z. Dörnyei & R. Schmidt (Eds.), *Motivation and second language acquisition* (Technical Report 23, pp. 93–125). Honolulu, HI: University of Hawai’i, Second Language Teaching & Curriculum Center.
- Ushioda, E. (2016). Language learning motivation through a small lens: a research agenda. *Language Teaching*, 49(4), 564–577. doi: [10.1017/s0261444816000173](https://doi.org/10.1017/s0261444816000173)
- Ushioda, E. (2019). Researching L2 motivation: past, present and future. In M. Lamb, K. Csizér, A. Henry, & S. Ryan (Eds.), *The Palgrave handbook of motivation for language learning* (pp. 661–682). Basingstoke, UK: Palgrave. doi: [10.1007/978-3-030-28380-3_32](https://doi.org/10.1007/978-3-030-28380-3_32)
- Uzum, B. (2017). Uncovering the layers of foreign language teacher socialization: A qualitative case study of Fulbright language teaching assistants. *Language Teaching Research*, 21(2), 241–257. doi: [10.1177/1362168815614338](https://doi.org/10.1177/1362168815614338)
- Van Compernelle, R. A. (2019). Constructing a Second Language Sociolinguistic Repertoire: A Sociocultural Usage-based Perspective. *Applied Linguistics*, 40(6), 871–893. doi: [10.1093/applin/amy033](https://doi.org/10.1093/applin/amy033)
- White, C. J. (2018). Agency and emotion in narrative accounts of emergent conflict in an L2 classroom. *Applied Linguistics*, 39(4), 579–598. doi: [10.1093/applin/amw026](https://doi.org/10.1093/applin/amw026)
- Wolff, D., & De Costa, P. I. (2017). Expanding the language teacher identity landscape: An investigation of the emotions and strategies of a NNEST. *The Modern Language Journal*, 101(S1), 76–90. doi: [10.1111/modl.12370](https://doi.org/10.1111/modl.12370)

- Woodrow, L. (2005). The challenge of measuring language learning strategies. *Foreign Language Annals*, 38(1), 90–99. doi: [10.1111/j.1944-9720.2005.tb02456.x](https://doi.org/10.1111/j.1944-9720.2005.tb02456.x)
- Wu, C. H. (2018). Intercultural citizenship through participation in an international service-learning program: A case study from Taiwan. *Language Teaching Research*, 22(5), 517–531. doi: [10.1177/1362168817718573](https://doi.org/10.1177/1362168817718573)
- Yang, X., & Tao, X. (2018). Comparing discourse behaviors of a high-rated and a low-rated Chinese EFL teacher: A systemic functional perspective. *The Modern Language Journal*, 102(3), 594–610. doi: [10.1111/modl.12495](https://doi.org/10.1111/modl.12495)
- Yashima, T. (2002). Willingness to communicate in a second language: The Japanese EFL con-text. *The Modern Language Journal*, 86(1), 54–66. doi: [10.1111/1540-4781.00136](https://doi.org/10.1111/1540-4781.00136)
- Yashima, T. (2009). International posture and the ideal self in the Japanese EFL context. In Z. Dörnyei & E. Ushioda (Eds.), *Motivation, language identity, and the L2 self* (pp. 144–163). Clevedon, UK: Multilingual Matters. doi: [10.21832/9781847691293-008](https://doi.org/10.21832/9781847691293-008)
- Yashima, T., MacIntyre, P. D., & Ikeda, M. (2018). Situated willingness to communicate in an L2: Interplay of individual characteristics and context. *Language Teaching Research*, 22(1), 115–137. doi: [10.1177/1362168816657851](https://doi.org/10.1177/1362168816657851)
- Yeldham, M., & Gruba, P. (2016). The development of individual learners in an L2 listening strategies course. *Language Teaching Research*, 20(1), 9–34. doi: [10.1177/1362168814541723](https://doi.org/10.1177/1362168814541723)
- Zeng, Y., & Goh, C. C. M. (2018). A self-regulated learning approach to extensive listening and its impact on listening achievement and metacognitive awareness. *Studies in second Language Learning and Teaching*, 8(2), 193–218. doi: [10.14746/ssl.2018.8.2.2](https://doi.org/10.14746/ssl.2018.8.2.2)
- Zheng, X. (2017). Translingual identity as pedagogy: International teaching assistants of English in college composition classrooms. *The Modern Language Journal*, 101(S1), 29–44. doi: [10.1111/modl.12373](https://doi.org/10.1111/modl.12373)

Egyéni különbségek kvalitatív kutatása a nyelvpedagógiában: nemzetközi folyóiratok szisztematikus szakirodalmi áttekintése

ABSTRACT

QUALITATIVE INVESTIGATION OF INDIVIDUAL DIFFERENCES IN LANGUAGE PEDAGOGY:
TOPICAL META-ANALYSIS OF INTERNATIONAL JOURNALS

Kata Csizér & Ágnes Albert

The aim of the study presented here is to provide a meta-analytical investigation on topics in individual difference research conducted partially or fully with the help of qualitative methods in leading journals of our field. After selecting the top five journals of language pedagogy, we checked all the articles that appeared in them within the past four years. First, the number of articles dealing with individual differences was established, then we built our corpus from those articles that either exclusively employed qualitative methods or that were mixed-method studies partially relying on qualitative methodology. The resulting corpus consisted of 80 articles, but since in one of the journals selected only one article used a qualitative method despite the high number of ID articles published in it, we decided to exclude it from our final analysis. A thematic analysis of the remaining 79 articles was carried out; with the help of which we were able to draw some conclusions with regard to the publication profile of the four journals. The thematic analysis also enabled us to highlight the latest tendencies in the field of individual differences. It was found that similarly to questionnaire studies, certain topics are favoured by qualitative methods, so the representation of the different IDs is far from balanced. We also identified a growing interest in individual differences related to various information processing aspects of language learning; the large number of articles and the variety of topics investigated in them suggest that there seems to be no consensus to date with regard to which of these variables should be elevated to the status of the most influential ones. Several of the critiques phrased in connection with quantitative ID studies are not really addressed by qualitative research either: it is rare to find qualitative studies that would examine multiple IDs at the same time. Moreover, although there are some studies that focus on teachers or parents, finding qualitative studies where the different agents of the language learning process are examined in concert are hard to come by.

Magyar Pedagógia, 120(3). 203–227. (2020)
DOI: 10.17670/MPed.2020.3.203

Levelezési cím / Address for correspondence: Csizér Kata és Albert Ágnes, Eötvös Loránd Tudományegyetem. H–1053 Budapest, Egyetem tér 1–3.